

הארחת השבת

אמרות, הארות וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת שלח תשפ"א

גליון 62

אָ לעכטיגער שַׁבַּת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

מְלַחֶמֶת הַיָּצֵר

פְּנִינֵי הַפְּרָשָׁה

"שלח לך אנשים" (ג, א)

מפרשי התורה מדייקים בתיבת: "לך", ואפשר להוסיף ולומר ע"פ דברי חז"ל: **שארץ ישראל ניתנה לישראל במתנה**, (כמובא בדברי רש"י בתחילת פרשת בראשית), וזהו: "לך" לשון מתנה, שבשליחת המרגלים הייתה תחילת כיבוש הארץ, והתורה מדגישה שארץ ישראל היא במתנה. כן אפשר לדייק בתיבת: "לך" שעולה במספר: **חמישים**, כנגד **חמישים שערי תשובה** (עיני ליק"מ ע"ג תנינא). והרי באותה שעה כשרים היו – כמובא בהמשך בדברי רש"י. וזהו: "לך" שכולם היו **בתשובה** לפניו ית' באותה שעה. ובהקשר לכך, אפשר להסמיק על מה שכתוב בהמשך: **"ויתורו את ארץ כנען"** והוא ע"פ המובא (ליקוטי תורה שופטים דף א:): **ש'כנען' הוא ב'בינה', ובינה היא עולם התשובה.** גם תיבת "לך" טובה והולך על משה רבינו – מלשון **שלך**, ע"ד: **כל המחובר לטהור, טהור.**

"אשר אני נתן לבני ישראל" (ג, א)

"נתן" נקרא ישר והפוך, בשכר זה שקיבלנו ארץ ישראל מהקב"ה – אנו מחזירים לו כביכול; בקיום **מצוות התלויות בארץ**. ויעויין בליקוטי הלכות (ערב ג ח): **קיום כל המצוות הם בבחינת פריעת בעל חוב כל כך, ומי שזוכה לעשות המצווה בשלימות, עד שנכלל על ידי זה עם כל הבריאה כולה בהש"ת בעצמה, זה בחינת שמסלק החוב ליד המלוה בעצמו.** כן אפ"ל; **נתן' בגמטריא: חמש מאות', ובדבריהם (חגיגה ג): "חמש מאות שנה מהלך מן הארץ עד לרקיע", והרי עיקר 'ארץ' הוא ארץ ישראל: 'ארץ אשר עיני ה' א' בה'. וכמובא בדבריהם (ספרי ברכה ל"ג כ"ז): **'ארץ ישראל היא תקפה של עולם.** ובליקוטי מוהר"ן (תורה מ"ז): **"כל העולם ניזון משפע של ארץ ישראל."** וזהו מרומז בפסוק זה: **'אשר אני נתן לבני ישראל.'****

"עלו זה בנגב ועליתם את ההר" (ג, י"ז)

ע"פ המובא בליקו"מ (ס"ב): **"ואברהם הלך ונסוע הנגבה" (בראשית י"ב) שאברהם נסע ללחלח את הנגיבה – להכניס לחלוותי תקדושה.** וזה: **'עלו זה בנגב' שגם - בנגב, בפסולת של ארץ ישראל – הרומז על החלושי כוח, יש להאיר וללחלח בהם עבודת השם, ובהמשך הפסוק: "ועליתם את ההר" - להעלותם לדרכי הש"ת – ע"ד הפסוק: 'מי יעלה בהר ה'.**

"עלו זה בנגב ועליתם את ההר" (ג, י"ז)

אפ"ל; **"ההר" בגמטריא 'מאתיים ועשר' כמנון שנות גלות אבותינו במצרים – וזהו: 'ועליתם את ההר' – להתעלות מההר – מטומאת מצרים – ולהיכנס לארץ ישראל.**

"והתחזקתם ולקחתם" (ג, כ"א)

בכוח ה'תחזקות' בנקודות הטובות - זוכים ל'ולקחתם' בלקיחה טובה, לתורה, ולכלל הדברים הטובים – ע"ד הפסוק: **'כי לקח טוב נתתי לכם תורתי על תעזובי.'** לימוד וקיום התורה. ובהמשך הפסוק: **'השמנה היא אם רזה',** שגם

ולגרשו מפניו, הוא ישוב ויבא אליו. בדרך אחת האדם משליכו, ובשבעה דרכים הוא חוזר - ואין כל אפשרות להיפטר ממנו. כשהאדם יידע עד כמה היצר נחוש במאבקו להכשילו, הדבר יסייע לאדם במלחמת היצר, הוא ידע כיצד להתייחס לאויבו העקשן, להילחם בו גם בעקשנות ובלחמה תמידית.

וינסו אותי זה עשר פעמים

השבוע בפרשה אנו קוראים: **"וינסו אותי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי",** כבר מאז ימי קדם של עם ישראל – מנסה ומקשה היצר את ליבנו שוב ושוב, הוא אינו מרפה, עוד הפעם, ועוד הפעם. אך ידעוהו זה היא כבר חלק מהניצחון, לדעת שכך הוא דרכו וזהו תפקידו: **"יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום"** אומרים חכמינו, ואנו כנגדו צריכים גם להשתמש בכוחנו, לא להיחלש, להילחם שוב ושוב – אפילו ניצחונות קלים – לרגעים תבחנו'. וכן הדבר מוהר"ת (הלכות שבת ז' נ"ד): **"כי כל זמן שהאדם אינו מייאש את עצמו ומחזק את עצמו להתחיל בכל פעם מחדש איך שהוא, הוא נקרא נוצח את המלחמה, כי באמת לשם המלחמה אי אפשר להאדם בעצמו לנצחו כמאמר רבותינו זכרונם לברכה: 'אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אינו יכול לו', כמו שכתוב: 'מלחמה לה בעמלק', רק שהאדם מחויב לחזק את עצמו בכל פעם מחדש לבלי להיות נסוג אחור ממלחמה הזאת, ולבלי לייאש את עצמו בשום אופן. וזה מרומז בדברי הזוהר הקדוש שאמר: 'מאן נצח מאן דאחיד מאני קרבא בידוהי', (מי מנצח? מי שאוחז כלי הקרב בידו) כי בוודאי במלחמה הזאת אין רואים עדיין בחוש מאן נצח, כי עדין המלחמה ארוכה מאד והגלות מתגבר ועל כל אחד עובר מה שעובר... וכל זמן שאין אנו מייאשין עצמנו ממלחמה הזאת חס ושלום, ואוחזין עדיין הכלי מלחמה בודאי אנחנו מנצחים."**

רגל בפנים ורגל בחוץ

ומשיחתו של רבי לוי יצחק בנדר על כך (דיבורי אמונה ג): **"כי זאת צריך לדעת, שיהיה האדם באיזה מצב שיהיה, כאשר הוא מנהל מאבקים ומלחמות תמידיות, העיקר מי הוא המנצח לבסוף, מי יורה את הירייה האחרונה..."** וזה כמשל האדם השקוע בבוץ, והוא חפץ לצאת ממנו, אזי אם יעמוד על עמדו ולא ייאבק כלל, ישקע עמוק יותר ויותר. ואם הוא נאבק ומוציא רגל אחת אזי הוא גם כן שם בבוץ, היינו רגל בפנים ורגל בחוץ. אבל עכשיו יש לו כבר תקווה שהרגל האחרונה, היינו ה"מכה האחרונה" יתן הוא, היינו הוא יהיה המנצח, כי זה מנהגו של מאבק והשתחררות מביצה טובענית; רגל אחד בפנים ורגל אחד בחוץ, אך העיקר הוא שהרגל האחרונה תהיה בחוץ..."

היצר אינו מרפה, עוד הפעם, ועוד הפעם הוא נוקש וחוזר, אך לעומת זאת שומה עלינו להילחם – לא להרפות, עוד ניצחון ועוד ניצחון, והאדם הנלחם אינו מתייאש הוא המנצח, כל נצחון קל, כל התגברות, זהו הניצחון.

יושב רבינו הקדוש בצוותא עם חסידיו שומעי לקחו - חסידים ששמים אוזנם כאפרכסת לשמוע דברי אלוקים חיים, מאמרים, שיחות ותורות הנובעים מהנחל נובע.

והנה לפתע נשמעה נקישה בחלון, חיל מצבא הקיסר – הוא אשר נוקש, ואינו מרפה. נוקש ובפיו דרישה ושאלה: **'מחפש אני חייל מבית המלוכה, האם הוא שוהה כאן יחד עמכם?'**

והחסידים בתשובתם; **'אין עמנו כאן חיילים המשרתים בצבא המלך ירום הודו.'** מסתלק לו הלה ופונה לדרכו, ורבינו ממשיך להתעלות ולהתרומם עם אנשי שלומו טפח וטפחיים מעל גבי החולין, בדיבורי אמונה והתחזקות.

אך לא עוברים דקות ספורות, והנה שוב אותו חייל הקיסר - דופק על החלון, וחוזר על שאלתו לפני הנוכחים: **'האם נמצא כאן בבית חייל מצבא המלך?'** וגם החסידים מביטים בו בתמיהה, על שחוזר הוא שוב על שאלתו, ועונים לו כבראשונה, שאין כאן איש זר.

אך להתעתם המרובה – לא עובר זמן רב, חוזר הוא שוב לקהל החסידים, ומבקש מהם שיואילו בבקשתם לענות לו, האם אותו חייל שהוא מחפש נמצא כאן עמם, והם בפליאה גוברת השיבו שוב בשלילה - שהוא אינו בנמצא כאן...

ורבינו הקדוש פותח פיו בדברי משל ומוסר; הלא ראינו את אותו חייל שלא הרפה, כששוב ושוב - הוא חוזר ונוקש על חלון פתוחו, אינו מתייאש ממלאכתו ועבודתו. הנה אכן, כך הוא דרכו של היצר, הוא אינו מרפה. גם אם אנו מצליחים לגרשו ולהדפו - חוזר הוא חלילה לבוא ולפתותנו. גם אם הוא פונה לדרכו חוזר הוא שוב בשנית ובשלישית להטרידנו ולהפריענו.

ועבודתנו; הוא להיות גם איש חיל, לגרשו שוב ושוב ללא ייאוש ורפיון חלילה, להילחם עמו, להדפו ולסלקו כל פעם מחדש – מעמנו.

ואכן כן; דברים אלו מפורשים הם בין תורותיו הקדושים (ליקוטי מוה"ר"ן תנינא ז"א): **"היצר הרע נוקש באדם בכל פעם ומעוררו למה שמעוררו. ואף אם אין האדם שומע לו ופונה עורף ממנו, אף על פי כן הוא נוקש בו עוד פעם שני ושלישי ורביעי ויותר, אבל אם האדם הוא חזק בדעתו, ועקשן נגד היצר הרע, ואינו פונה אליו כלל, אזי היצר הרע מסתלק והולך לו."**

מְשַׁל הַזְבוּב

כלל יצורי הבעלי חיים - ניתן לגרשם ולהרחיקם על ידי הפחדה. מאיימים עליהם פעם, פעמיים ושליש, והם לא יוסיפו להטריד את האדם, מה שאין כן הזבוב, כאשר הוא נטפל לאדם, הריהו מזמזם סביבו ללא הרף, וככל שינסו להפחידו ולהבריחו, הוא ישוב ויטריד ולא ירפה מהאדם עד שיהרגוהו.

והנמשל, מסביר החפץ חיים: **"חז"ל אמרו במסכת ברכות (דף סא): 'יצר הרע דומה לזבוב.' וש להבין, מה ראו חז"ל להמשיך את היצר הרע דווקא לבריה קטנה זו כמו זבוב? אולם, אותה תכונה שיש לזבוב יש גם ליצר הרע. הוא אינו מתיביש ואינו נרתע משום דבר שבעולם, וככל שהאדם ישתדל להבריחו**

"ויבאו עד חברון" (כ"ה ל"ו)

התעוררות וחיות בחברון!

כך מתאר החסיד רבי שמואל הורביץ בספרו 'מי שמואל' על ההתעוררות בקברי אבות: "וכן הדרך לעיר הקודש חברון, היה הדרך הומה מאוטומובילים, מלאים אנשים נשים וטף, שהיו נוסעים על קברי אבותינו ואמותינו הקדושים בכל ימי הרחמים והרצון, מערב ראש חודש אלול ועד יום הכיפורים.

וכן בתוך העיר קריית ארבע - היא חברון, היה מלא אורחים רבים מירושלים ומשאר ערי ארץ ישראל, שהיו באים להשתטח על קברי אבות במערת המכפלה.

והחצר של מערת המכפלה היה מלא מיהודים מתפללים ומתחננים ומבקשים בהתעוררות גדול ועצום מאוד, ומתפללים שם תפילת המנחה בציבור כמה מנינים בזה אחר זה, וכן בשאר המקומות הקדושים אשר בחברון היה מלא יהודים משתטחים בתפילה ובבכייה.

והכלל, שאין לשער ולהעריך כלל, את גודל עוצם ההתעוררות וחיות ושמחה, שהיו בימים קדושים ונוראים האלו בימי רחמים ורצון אלו, בכל ארץ הקודש ובכל המקומות הקדושים, ובפרט בירושלים עיר הקודש ובמקומות הקדושים שסביבותיה..."

"טובה הארץ מאד מאד" (י"ד ז)

מגרמניה לבתי מחסה !

בין חסידי ברסלב הנודעים והחשובים - בארץ ישראל היה רבי שלמה וקסלר זצ"ל. רבי שלמה נולד בגרמניה לאביו הגאון רבי פנחס משה אלחנן שניהן כרבה של 'הוכברג' בגרמניה, ונהרו אליו לשאול עצה ותושיה - מכל רחבי המדינה.

נער צעיר היה רבי שלמה כשהתקרב לאורו של הנחל נובע, התבשם מאורו הגדול, למד והגה בספר 'ליקוטי עצות' שמצא בדרך פלא. שם גם למד - בגודל מעלת קדושת ארץ ישראל ושבחה לעבודת השם.

לא קל היה באותם הימים לעלות לארץ ישראל, עצם העלייה היה דבר חריג ועורר תמיהה גדולה - לבוא למקום שהעניויות והשממה שררה שם.

אך הנער לא ויתר, הפציר שוב ושוב לאביו על-כך, ולבסוף התרצה לו, באמרו: "רצונך לעלות לארץ ישראל? עלה לבדך, ואני אדאג לך להוצאות הדרך". וכך הפליג הנער לבדו לארץ האבות, ובשנת תרמ"ח זכה לממש את נעגועיו ולחון את עפר ארץ הקודש.

אך דרכה רגליו על עפר ארץ הקודש. נעצר על ידי שוטרים הטורקיים ששלטו אז: "מאין הגעת" - נשאל: "מגרמניה" - משיב הנער: "אם כך, שהותך כאן בארץ מוגבלת למספר חדשים בלבד" - ענו לו נחרצות. אך עזבוהו השוטרים לנפש - שם פעמיו לעבר עיר הקודש ירושלים, לא לחדשים מספר אלא ליותר מששים שנה...

ואף גם שירושלים - הייתה מלאה בתלמידי חכמים ויראי ה' - קנה רבי שלמה את שמו הטוב - כשגדולי עיר הקודש - כינו אותו: "דער פרומער בחור - הבחור הכשר והירא".

והיה הגאון רבי עקיבא יוסף שלזינגר בעל 'לב העברי' מגדולי רבני ירושלים - מקרבו מאוד - ואף נהיה בן בית בביתו. כן סיפר לו על עוד ספרי רבינו שישנו - לבד מהספר 'ליקוטי עצות' שהיה מונח תחת חיקו, וכן על חסידי ברסלב המתגוררים בירושלים.

כעבור זמן שיכרו רבי עקיבא, לא לפני שקיבלו ברכה מיוחדת מהממר"ל דיסקין זצ"ל. הערצה גדולה רחש רבי שלמה לאביו, וכך היה אומר: "בכל הדברים אבי גדול ממני, לבד משני דברים שזכיתי אני יותר מממנו. האחד: התקרבותי לרבינו, והשני: שזכיתי לעלות לארץ ישראל".

וכך סיפר החסיד רבי ישראל בער אודסר: "אני זוכר שהייתי פעם בבית כנסת בירושלים, כשיש שם רבה של ירושלים, רבי יוסף חיים זונפלד זצ"ל, ולמד. לפני תפילת מנחה נכנס רבי שלמה לבית הכנסת, באותו רגע ראיתי את רבי יוסף חיים זונפלד - קם מלוא קומתו לפניו, כמו לפני מלך. הוא היה אומר על רבי שלמה, שהוא כמו ספר תורה..."

עד שנת תש"ח התגורר רבי שלמה בבתי מחסה שבירושלים העתיקה, ומשם עבר לשכונת בית ישראל - עד סוף ימיו. 'באדר שנת תשי"ד. ונטמו בהר המנוחות בירושלים.

קדשת ארץ ישראל

יְדִידִים יִקְרִים! הַשְּׁבוּעַ אֲנוּ קוֹרְאִים בְּפִרְשָׁה עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

מִשָּׁה רַבְּנוּ שׁוֹלַח אֶת הַמְּרָגְלִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְרִאֲוֹת אֶת הַטּוֹב שֶׁל הָאָרֶץ - אֵךְ הֵם קִטְּרְגוּ עָלֶיהָ וְלֹא רִאֲוּ אֶת הַטּוֹב שֶׁבָּהּ.

חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים מְאֹד מְפַלְגִים וּמְשַׁבְּחִים מְעֻלְתִּיהָ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - עַל הַזְכוּת לְלַקֵּט בָּהּ, וּבְיֹדָאֵי לְגוֹר בָּהּ.

רַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ הַפְּלִג מְאֹד בְּשִׁבַח מְעֻלַת וּקְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבְתוֹעֲלֶתָהּ הַגְּדוֹלָה לְהִתְקַבְּלוֹת לְהֵשֵׁם.

וְכַךְ אָמַר: 'מִי שְׂרֹצֵה לְהִיּוֹת יְהוּדִי כְּשֶׁר, וְלִילֵךְ מִדְּרָגָה לְדְרָגָה - אֵי אֶפְשֶׁר כִּי אִם עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.'

כֵּן הָיָה לְרַבְּנוּ הַרְבֵּה עֲגוּעִים לְהִיּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - וְלֵאחֲרַי קְשִׁיִּים רַבִּים זָכָה לְחוֹן עֲפָר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - וְשָׁהָה בָּהּ פְּחָצֵי שָׁנָה, וְהִשִּׁיג דְּרָגוֹת גְּבוּהוֹת מְאֹד בְּזִכְוִתָּהּ.

כְּשִׁדְבָר פֶּעַם רַבְּנוּ מְאִירֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר: שִׁזָּה אוֹתָם הַבְּתִים וְאוֹתוֹ הָעֵפֶר שְׁאֲנוּ רוֹאִים - וְגַם אִם זֶה נִרְאָה כְּמוֹ כָּל הָעוֹלָם - אֵךְ קְדוּשָׁתָהּ הִיא אַחֲרַי מְאֹד מְאֹד.

וְכַךְ גַּם אָמַר: 'אֲשֶׁרֵי הַזְּכוּת לְהִלָּךְ שָׁם אֶפְיִלוּ אֲרֻבַּע אֲמוֹת'.

נִשְׁמַח עִם מִתְנַה יְקָרָה זוּ - כְּמוֹ שְׁאֲנוּ מְבַרְכִים בְּבִרְכַת הַמִּזוּן: 'נִוְדָה לָךְ הַשֵּׁם אֶלְקֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲדָה טוֹבָה וְרַחֲבָה'. וְנִתְפַלֵּל לְהֵשֵׁם שְׁבִקְרוֹב כָּל עַם יִשְׂרָאֵל יְזַכֵּנוּ לְחוֹן אֶת עֲפָרָה - בִּיחַד עִם הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

מִן הַסֵּפֶר הַחֵדָּא יִשְׂרָאֵל הַתְּדִירִים

'בשמנה' וגם 'ברזה' - בכל המצבים, נצטוו: 'והתחזקתם ולקחתם מפרי העץ'.

וכפי שידוע שיחתו של מוהר"ת - שהצדיקים זכו למדרגתם בכוח ההתחזקות בכל מצב.

ואפשר להוסיף: 'נקודות טובות' בגימטריא: 'והתחזקתם' (עם התיבה) ועוד כ"ב, כנגד - אותיות הא"ב - רמז להתחזקות בנקודות טובות, לכל אחד מישראל - דהא לכל אחד יש 'אות' בתורה (כמובא) ושרשו במקום גבוה.

"ויעלו בנגב ויבאו עד חברון" (יג כ"א)

בדברי הבעל שם טוב (בעש"ט על התורה שלח): כשלומדים דברי שום תנא וחכם מדברי הקדמונים, מדבק ומכניס חיות ומוחין שלו לתוך הדיבורים, ונקרא התדבקות רוחא ברוחא, זהו בחינת השתטחות על קברי צדיקים.

ואפשר לומר, שזהו הנאמר אצל כלב לאחר שהשתטח על קברי הצדיקים 'ורוח אחרת הייתה בו' ענין אֲתַדְבְּקוֹת רוּחָא בְּרוּחָא, וזהו גם דיוקוּ בַּהֲמִשְׁךְ: 'ויהי כלב את העם אל משה' כדברי רש"י: 'לשמוע מה שידבר במשה', וכן הוא ב'אור החיים': 'שהוא השתיקם אל משה - שהוא מלך, דכתיב ויהי בישרון מלך. וזהו: רוחו של כלב שהתדבק - אל משה.

"אפס כי עז העם הזה" (י"ג כ"ח)

המרגלים ברצונם להחליש את בני ישראל ניסו להפילם בעזות דסטרוא אחרא'. ובמידת שליליותו הוא: 'עזות דקדושה' - שיש בכוחו להתגבר, וכדברי המשנה (אבות ה'): 'הוי עז כנמר'. ובדבריהם (ביצה כ"ח:): 'מפני מה נתנה תורה לישראל מפני שהן עזין'. ויעויין בליקוטי מוהר"ן (קמ"ז רע"א ועוד) במעלת מידת העזות דקדושה.

"סלחתי כדברך" (יד כ')

ראשי תיבות ס'לחתי ל'דברך' הם גימטריא שמונים -מנין שנותיו של משה רבינו ע"ה - בזמן שהחל להנהיג את עם ישראל, והא עיקר מנהיגותו של ישראל הוא ברחמנותו, וכמובא בליקוטי מוהר"ן ז' תנינא): שהמנהיג צריך להיות רחמן, ומשה רבינו הנהיג את ישראל ברחמנותו.

"עין בעין נראה אתה ה'" (י"ד י"ד).

ע"פ המובא בשיחות הר"ן (קכ"ג): שההתקרבות להש"ת אף לפי שעה גם אם אחר כך נעשה מה שנעשה זה יקר מאוד. וכדברי המדרש על שעת מתן תורה, שבעין השניה כבר היו מסתכלים על העגל, ואף על פי כן היה יקר בעיני השם יתברך מאד ההתקרבות בעצמו. כמו שכתוב: "לבבנתי באחת מעיניך" דאפילו שהייתה רק עין אחת חיבבם הקב"ה. וזהו: "עין בעין" - לשון יחיד של ב' עיניים, שמשה רבינו לימד זכות על עם ישראל - דאף שבעין אחת כבר הביטו על החטא, אך יחד עם זאת - בעין אחרת הביטו על קבלת התורה, ובהמשכו של פסוק: "נראה אתה ה'" - התגלות שם הו"ה - רחמים וחסדים בראיה, שהקב"ה כביכול הביט עלינו בעין טובה.

"וינסו אותי זה עשר פעמים" (י"ד כ"ב)

'וינסו' מלשון: נס להתנוסס - לשון גדולה, שבעשרה מתגדל שם ה'.

"ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ" (י"ד כ"א)

כשחיים את ה'אני' את הש"ת, או אז: 'וימלא כבוד ה' את כל הארץ' - נתגלה כבודו ית' - ע"ד הפסוק: כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו'. ובליקוטי מוהר"ן (תורה קע"ב): 'עיקר אור הש"ת הוא כבוד, בחינת והארץ האירה מכבודו'.

"הארץ אשר עברנו בה לתור אתה - טובה הארץ מאד מאד" - הכל תלוי בראיה נכונה של האדם!

